

Да са бие с' Кара — Георги,
Съ Кара — Георги Мусковица. . .

(Мсб., кн. XXII и XXIII, стр. 57).

2. Политическото движение на Сливенци отъ 1821 г. до 1829 г.

Участието на Сливенци въ Завъртата.

Завъртата е име на революционно движение въ Полуострова срѣщу Турцитѣ. У чуждитѣ автори то се нарича *грѣцка революция*, защото тѣ малко сж познавали българитѣ. Тия послѣднитѣ бѣха, тѣй да кажемъ, суровия материалъ на това движение и работѣха не за „народностъ и българско име“ а „за вѣра“. Отъ тукъ е и името на това движение — *завѣра*, познато не само между българии, но и между сърби, ромъни и даже гърци. Израза „*вѣра и народностъ*“ се зачу слѣдъ 1830 г. До тая година, даже и слѣдъ нея отчасти, всички български революционни движения се схващаха като борби срѣщу турцитѣ „за вѣра“ и сж извѣстни съ името „*завѣра*“.¹⁾

По-долу ще се види, че по-големата часть отъ войводитѣ и участницитѣ прѣзъ *завѣрата* въ 1821 г. сж били българии. Такива сж били тѣ и като агенти-апостоли, пращани отъ Одеския комитетъ на *хетериститѣ*, които сж сновели главно изъ българскитѣ покрайнини. Мнозина бѣгари напустнаха пепелищата си и прѣгазиха Дунава или Вардаръ за да се отзоватъ съотвѣтно въ Ромъния и Гърция, тамъ дѣто се съсредоточи това паметно движение. България бѣ до Цариградъ и всичко готвено въ нея за тая 1821 г. се усуети.

По-щастливи бѣха *Сърбия*, като близка на Австрия и

1) Ср. израза „за вѣру ришанску“ въ сръбскитѣ пѣсни. Нена-новичъ, Живот и дела ете. I, 128; „За вѣру крвъ пролити“ въ Гласник, 1847, св. I, 259; *Za-ve-ra* у ромънитѣ. Fotino, Vladimirescu si gi Al, Ipsiante in revolutiunea din anul 1821 su primum ita zavega“ (отъ вѣре на Завѣрата), а участницитѣ въ нея -- *Zavergii* (Завѣрджи, Завѣраджи).

Нѣкои ромънски и грѣцки филолози сж се опитвали да искарать тая чисто славянска дума *Завѣра* отъ турския езикъ. Така, *завѣра* = *девра* = *dèvera* I, което значело джумбуръ, башъ калдѣрмакъ, а по грѣцки *ἀλοστασία*! На подобна филология би завидель и Раковски. Самъ Ипсиланти, водитель на Завѣраджитѣ въ Ромънея, е писалъ: „борба срѣщу враговетѣ на вѣрата ни“, което е именно *Завѣра* (arms against the enemies of our faith), както ще се види отъ Gordon.